

Ouders inspireren

bij voorlezen en taalontwikkeling

**Praktische tips voor leerkrachten
en pedagogisch medewerkers**

Meer verdieping
en achtergrond
vind je in ***Kwestie
van lezen nr. 8***
(Stichting Lezen)

HOE CREËER JE OUDERBETROKKENHEID BIJ LEZEN & VOORLEZEN?

Voorlezen - als leerkracht of pedagogisch medewerker doe je dat regelmatig. Zo stimuleer je de leesontwikkeling en taalontwikkeling van de kinderen in je groep. Maar je wilt ook de ouders betrekken bij deze ontwikkeling. Hoe pak je dat aan? In deze brochure geven wij onze visie op het versterken van de rol van ouders. We benoemen vijf elementen die je kunt benutten om samen sterk te staan. Met concrete voorbeelden uit de praktijk. De brochure prikkelt je om bewust naar jouw rol te kijken en de voorwaarden te scheppen voor een gelijkwaardige samenwerking.

Wie wij zijn

Wij zijn De Schoolschrijver, de VoorleesExpress en Stichting Actief Ouderschap.

We werken dagelijks met ouders, kinderen en (voor) scholen. Hier zien we hoeveel verschil een pedagogisch medewerker of leerkracht kan maken voor een kind en voor de ouders – vooral als het lukt om goed contact te maken. We zien ook hoe lastig dat soms is.

Dit was voor ons de reden om onze succeservaringen uit de praktijk op een rij te zetten en te delen.

WAAROM GELIJKWAARDIG PARTNERSCHAP MET OUDERS?

De betrokkenheid van de ouder thuis is het allerbelangrijkste als het gaat om het schoolsucces van het kind. Veel belangrijker dan ouderhulp bij activiteiten. Een gelijkwaardig partnerschap tussen ouders en leerkracht of pedagogisch medewerker is daarbij belangrijk. Voor de ouders en voor de professional. Samen met de ouders kijk je hoe je het kind zo goed mogelijk kunt stimuleren. Dit vraagt een open, nieuwsgierige en creatieve houding.

DE BASISVOORWAARDEN

voor gelijkwaardig partnerschap tussen ouders en professionals

Van start gaan

'We hebben jou nodig!' Dat is de eerste stap bij partnerschap. Benadruk bij ouders het gevoel dat hij of zij nodig is. Of ga in op het initiatief van de ander: 'Wil jij iets? Ik doe mee!'

Voor elkaar kiezen

Partnerschap is een keuze en leg je niet op. Partners word je vrijwillig. Zeg dus niet tegen een ouder dat hij of zij mee moet doen.

Elkaar versterken

Partners hebben elk een eigen verantwoordelijkheid. Ze vullen elkaar aan. Partners zijn gelijkwaardig, maar niet gelijk. Er is duidelijkheid over ieders rol.

Samen gaan voor het kind

Partners zijn betrokken bij het kind. Ze hebben duidelijk in beeld van wat ze samen voor het kind willen bereiken.

Elkaar energie geven

Partners delen ervaringen en successen met elkaar. Het partnerschap geeft energie, zelfvertrouwen en plezier.

Het partnerschap blijvend versterken

De basisvoorwaarden zijn aanwezig. Hoe zorg je nu dat je het partnerschap structureel versterkt? We geven vijf adviezen.

■ MAAK CONTACT: TIJD VOOR NIEUWSGIERIGHEID

Wees nieuwsgierig Probeer je een beeld te vormen van de ouders van het kind. Hoe functioneert het gezin? Waar zijn de ouders enthousiast over? Hoe ziet hun dagelijks leven eruit? Dit helpt bij het meedenken over de mogelijkheden van de ouders om de kinderen te stimuleren in de taal- en leesontwikkeling.

Nodig ouders uit om zelf aan te geven wat zij denken dat hun kind nodig heeft. Geef als professional ook aan wat het kind volgens jou nodig heeft. Ga gelijkwaardig met elkaar in gesprek en kijk samen op welke manier je het kind het beste kunt bieden.

foto: Chris van Houts

Probeer belemmerende overtuigingen weg te nemen

Ouders willen altijd het beste voor hun kinderen en proberen het advies dat ze ooit hebben gekregen uit te voeren. Bijvoorbeeld: 'Ik moet mijn kind in het Nederlands voorlezen, ook al is dit niet mijn moedertaal'. Maar soms werkt dat advies averechts. Ga met ze in gesprek. Waarom doen ze de dingen zoals ze ze doen?

IN DE GROEP

Voor het eerst naar school

Vraag alle nieuwe kinderen om op de eerste schooldag een boek mee te nemen en te schenken aan de school-bibliotheek. Het kind kan dan, in ruil voor dit boek, een nieuw boek lenen.

'Bij het intakegesprek met een nieuwe leerling praten we meteen met de ouders over lezen en voorlezen. We wisselen dan al tips uit hoe we samen het lezen kunnen stimuleren.

We betrekken ouders vanaf de allereerste minuut! En dat werkt.'

Ineke, IB'er, basisschool Utrecht

■ SLUIT AAN BIJ WAT ER AL IS

Denk out-of-the-box Niet alle ouders pakken makkelijk een boek om te gaan voorlezen. Soms omdat het te ver af ligt van wat ze kennen. Soms ook omdat ze niet kunnen lezen. Denk dan met ze mee. Wat ligt wel binnen hun bereik? Hoort verhalen vertellen bij de cultuur van de familie? Heeft een tante, een broer of zus of iemand uit de buurt tijd om met het kind te lezen? Kinderen zelf hebben hier vaak ook goede ideeën over.

Laat ouders elkaar versterken

Geef ouders de kans om met elkaar in gesprek te gaan over het ondersteunen van hun kinderen en het (voor)lezen thuis. Bouw daarmee voort op wat ouders al goed kunnen. Organiseer bijvoorbeeld samen met ouders een avond over lezen en laat hen zelf andere ouders uitnodigen.

Gebruik de energie van kinderen

die enthousiast zijn over boeken en lezen. Laat kinderen op een speelse manier hun eigen ouders informeren. Laat ze bijvoorbeeld reclameteksten schrijven voor een ouderavond of activiteit. Of laat peuters creatieve foto's maken en posters knutselen. Dit leidt gegarandeerd tot enthousiaste ouders.

'Alle kinderen willen aandacht. Laat ze dus merken dat jij lezen belangrijk en leuk vindt.

Lees samen een boek: je kind leest jou voor en jij leest je kind voor. Of je kind leest voor terwijl je samen in de auto zit. Of je kind vertelt je waarover het leest terwijl jij strijkt of afwast.'

Schoolschrijver Selma Noort

foto: Fabien van der Ham

IN DE GROEP

Boeken meegeven naar huis

Geef kinderen de kans om een boek mee naar huis te nemen om thuis met een ouder verder te lezen. Laat oudere kinderen zelf bibliothecaris zijn, zodat ze zich echt verantwoordelijk voelen voor de boeken.

'Ik ging vaak met mijn dochter samen lezen. Maar door mijn uitspraak was ze me elke keer aan het verbeteren. Nu doe ik het anders: zij gaat hardop lezen en ik zit erbij. En ik luister graag.'

Selma, moeder van twee dochters, van Turkse afkomst

■ GEEF COMPLIMENTEN

Geef positieve aandacht aan leesgedrag thuis

Focus dus niet alleen op de aanwezigheid van ouders bij activiteiten op school. Geef aandacht aan dat wat goed gaat.

IN DE GROEP

Kringgesprek

Kies elke week een leerling die een boek mee naar school mag nemen en erover mag vertellen in de kring. Bedenk een leuke opdracht waarmee het kind kan uitbeelden wat er in het boek gebeurt en zet het kind in het zonnetje.

'Tijdens een ouderavond laat ik kinderen een zelf geschreven gedicht of verhaal voorlezen. De ouders kijken dan trots toe en zo voelen ze zich betrokken bij de avond.'

Schoolschrijver Lydia Rood

'Ik werk met What'sApp om ouders te betrekken. Als een kind een moeilijk woord foutloos uitspreekt, dan stuur ik hier een appje over naar de vader. Nou, dan is hij wat trots!'

Lotte, leerkracht groep 2, Almere

foto: Passie in Beeld

■ INSPIREER EN GEEF HET VOORBEELD

Lees zelf! Wat lees jij graag? Leg de boeken, tijdschriften en kranten die je leest op een zichtbare plek en ga erover in gesprek. Met je leerlingen en met ouders.

Verleid ouders om zelf meer te gaan lezen Goed voorbeeld doet goed volgen. Als kinderen hun ouders zien lezen, is de kans groter dat ze zelf ook met plezier gaan lezen. Zet een kast in de klas met boeken voor volwassenen. Nodig ouders uit om boeken in de kast te zetten en boeken uit de kast te lenen.

IN DE GROEP

Begin van de dag

Begin met voorlezen in de klas. Neem er tijd voor en maak er iets leuks van. Zorg ervoor dat je een vorm vindt waarin je jezelf comfortabel voelt. Nodig ouders uit om erbij te zijn en laat ze zelf een stukje voorlezen als ze dat willen.

'Ik lees zelf heel graag. Stripboek of krant, maakt niet uit. Ik blader en lees graag. Dat straalt je dan ook uit naar je kinderen.'

Fatima, moeder van 4 kinderen, van Marokkaanse afkomst

■ HEB SAMEN PLEZIER IN (VOOR)LEZEN

Lezen als rode draad door de lessen Grijp je kans om met de kinderen te lezen, voor te lezen of creatief te schrijven wanneer je kunt. Lekker (voor)lezen uit mooie boeken tijdens de geschiedenis- of burgerschapslessen bijvoorbeeld!

Spelen met taal Verleid ouders en kinderen om thuis op een leuke manier samen te oefenen en te spelen met taal: met grapjes, woordspelletjes, rijmpjes, gekke woorden. Bedenk samen met de kinderen iedere week een taalspelletje.

Lees eens een prentenboek op een computer, telefoon of tablet.

Kijk voor digitale prentenboeken op www.wepboek.nl of www.bereslim.nl.

IN DE GROEP

Nationale voorleesdagen

Zet tijdens de Nationale Voorleesdagen ouders in het zonnetje die volgens hun kinderen heel goed kunnen voorlezen.

'We kregen de opdracht om onze vader of moeder te vragen naar een herinnering uit hun kindertijd. Mijn moeder vertelde een verhaal dat ik helemaal niet kende. Op school maakte ik van dit verhaal een boekje. Thuis las ik het voor aan mijn moeder. Ze was zo blij.'

Anna, 8 jaar

TAALONTWIKKELING basiskennis voor het ondersteunen en adviseren van ouders

Kinderen lezen meer in een stimulerende leesomgeving. Geef kinderen en ouders tips hoe ze thuis kunnen zorgen voor zo'n omgeving. Bijvoorbeeld met een zelfgemaakte poëzieposter, een leuk geverfd boekenkastje of een paar leeskussens. Zorg ook in de klas voor een prettige leesomgeving.

Meertaligheid hoeft helemaal geen probleem te zijn. Sterker nog: meertaligheid is juist heel waardevol en verhoogt de creativiteit van een kind. Basisregel is wel dat de talen goed en consequent worden aangeboden. Ouders kunnen dus gerust hun kind in de moedertaal voorlezen en stimuleren.

Laaggeletterde ouders kunnen hun kinderen toch goed in taal stimuleren. Zij kunnen bijvoorbeeld verhalen vertellen, liedjes zingen en samen met kinderen praten of spelletjes doen. Daarnaast kunnen ze met het kind naar de bibliotheek gaan.

Interactief voorlezen is het meest effectief. Interactief voorlezen doe je door kinderen te laten reageren en ze te stimuleren om over het verhaal te praten. Lees je voor aan kleine kinderen, dan werkt het niet om open vragen te stellen. Maak het voorlezen dan interactief door het kind te vragen om iets aan te wijzen of te benoemen.

foto: Chris van Houts

Colofon

In deze brochure is de ervaring samengebracht van VoorleesExpress, Stichting Actief Ouderschap en De Schoolschrijver.

De VoorleesExpress is een project van SodaProducties. Vanuit de VoorleesExpress komt een vrijwilliger twintig weken voorlezen in een gezin. We zoeken de verbinding tussen thuis en school en werken samen aan een rijke taalomgeving thuis. www.voorleesexpress.nl

Stichting Actief Ouderschap helpt professionals om de samenwerking met ouders te versterken. Daarbij gaan wij altijd uit van de kracht van professionals én ouders om de talenten van kinderen tot bloei te laten komen. www.actiefouderschap.nl

De Schoolschrijver verbindt kinderboekenauteurs voor een half schooljaar aan basisscholen die sterker willen worden in taal. Ouders en leerkrachten worden actief betrokken. De Schoolschrijver biedt ook workshops en trainingen voor leerkrachten. www.deschoolschrijver.nl

Dit is een uitgave van SodaProducties, De Schoolschrijver en Stichting Actief Ouderschap
Tekstredactie: de schone schrijfster
Ontwerp en illustraties: Jessicaas ontwerp
Foto voorzijde: André Ruigrok Almere

